

Руслан ПИРІГ

“...ВІДТИНОК МОЄЇ ДОЛІ”

Коротка довідка. Руслан Якович Пиріг – останній завідувач Архіву ЦК КП України (1989–1991); перший директор ЦДАГО України (1991–1997); останній начальник Головархіву України (1998–1999); перший Голова Держкомархіву України (2000–2002); нині – завідувач відділу Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.

Було б неправдою запевняти, що я з юних літ мріяв про фахову працю в архіві. Рівно півстоліття тому випускнику-медалісту сільської школи на Полтавщині хотілося стати дипломатом чи журналістом. Покійній мамівдові зрощений без чоловіка син уявлявся лікарем. Це обернулося для мене сімома роками “ходіння” в медицину. Вступ на історичний факультет Харківського університету був більш природним, оскільки обоє батьків закінчили істфак наприкінці 1930-х рр. Очевидно, вже у самому фаху історика закладена вірогідність праці в архівних установах.

Перші уявлення про архів пов’язані з постаттю відомого архівіста-історика Євгенії Платонівни Шаталіної – завідувачки відділу ЦДАЖР УРСР. Вона вела в університеті курс архівознавства, який завершувався ознайомчою практикою в архіві.

Аспірантські роки дали ґрунтовне занурення в архіви вже в якості дослідника. Для мене відкрилася вся складність доступу до документної інформації, особливо в партархівах. Один із моїх попередників у Партархіві Інституту історії партії взагалі відмовив у видачі документів. А зошити з виписками повертали добряче порізнаними. Безперечно, це не подобалося, але сприймалось як складова існуючого порядку.

Далекого 1983 р. архівна справа безпосередньо увійшла в моє життя. Як консультанту, а потім завідувачу сектора відділу науки і навчальних закладів ЦК КП України довелось опікуватися й цією сферою. Добрі ділові стосунки з тодішнім керівником державної архівної служби Олександром Георгійовичем Мітюковим, участь у роботі колегії Головархіву, партійного бюро, відвідання центральних та обласних архівів дозволили опанувати головні проблеми галузі.

Керівництво партархівом, ЦДАГО України припало на досить складний трансформаційний період. Основне завдання полягало в інтеграції до державних архівів республіканської частини Архівного фонду КНРС, суціль секретної. Хочу з вдячністю відзначити сміливість і неординарність підходів до розв’язання цього питання Б. В. Іваненка та В. С. Лозицького, які наважилися на безпрецедентне розсекречення архівних документів.

Чималий директорський досвід суттєво допоміг мені в період праці на чолі архівної системи. Проте, скажу відверто, що всі ті п'ять років був придавлений хронічним безгрошів'ям. Принизливу роль прохача, нескінченний біг у трикутнику Кабмін – Мінфін – Казначейство забути важко.

Водночас світлі спомини залишилися від співпраці з високопрофесійними фахівцями, чудовими людьми К. Є. Новохатським, Г. В. Портновим, Г. В. Папакінім.

Особливо вдячний Г. В. Боряку, з яким довелося працювати в останні роки свого головування в Держкомархіві. Саме в цей час була ухвалена нова редакція архівного закону, вирішене питання держслужби архівістів, розгорнулася інформатизація архівної справи (спасибі Ю. І. Забенюку), розширилося міжнародне співробітництво. Прекрасні кадри директорського корпусу ЦДА та облдержархівів вважаю спільним надбанням усіх керівників архівної служби, починаючи від О. Г. Мітюкова. На їхній професійності та відданості справі й тримається система.

Радий, що вдалося чимало зробити й для інтелектуалізації архівної сфери. Цьому, безперечно, сприяли створення галузевого науково-дослідницького інституту, подвижницька праця І. Б. Матяш, піднесення наукового рівня фахівців.

Щасливий тим, що не пориваю з архівним середовищем, маю насолоду спілкуватися з колегами, радіти успіхам і тривожитися за спільні невдачі. Та й як інакше, адже архіви – це відтинок моєї долі, дослідницька основа і любов до скону.

Pyrih R.

“The Track of my Fate”

Retrospective information about the author's path to the archival sphere, taking senior management positions in archival institutions, beneficial cooperation with experts on archival affairs.